

SLAĐANA M. DRAGIŠIĆ LABAŠ

ČOVEK I ALKOHOL U DRUŠTVU

OD PODSTICANJA
DO ODBACIVANJA

Čigcija
STAMPA

SADRŽAJ

Predgovor	11
Uvod.....	15

I Poglavlje SOCILOGIJA UPOTREBE ALKOHOLA

1. Sociološke teorije u objašnjenju upotrebe, zloupotrebe i zavisnosti od alkohola	19
1.1 Funkcionalistički pristup u shvatanju alkoholizma	22
1.2 Simboličko-interakcionistički pristup u razumevanju alkoholizma	30
1.3 Teorija etiketiranja	32
1.4 Teorija o karijeri psihički obolelog.....	33
1.5 Teorija konflikta.....	35
1.6 Teorija diferencijalne asocijacije.....	36
1.7 Teorija kulturnog konflikta	38
1.8 Postmodernističko stanovište – konstruktivizam i socijalni konstruktivizam	39
1.9 Antipsihijatrijska teorija	41
2. Predlog za formiranje opšte sociološke teorije o zloupotretbi i zavisnosti od alkohola	43
3. Sociološke studije i sistemska porodična teorija	48

II Poglavlje ETNOLOGIJA UPOTREBE ALKOHOLA

4. Proizvodnja alkohola, religijski i etnički aspekt upotrebe.....	55
5. Verovanja, mitovi i predrasude o upotrebi alkohola.....	60

6. Upotreba alkohola u različitim kulturama.....	66
6.1 Pijenje alkohola u Češkoj – zemlji piva	67
6.2 Pijenje Iraca u irskim pabovima u Nemačkoj	70
6.3 Stavovi prema alkoholu, obrasci pijenja i politika prema upotrebi alkohola u Norveškoj	72
6.4 Proizvodnja i upotreba alkohola i rituali u Japanu	74
6.5 Istorija upotrebe alkohola u Kini, značaj francuskog konjaka i ritualno pijenje	77
6.6 Francuska – država vina, rituali, simboli i identitet	80
6.7 Pijenje alkohola na Malti, klike i fudbalske ceremonije	84
6.8 Pijenje u Rusiji – zemlji votke	86
6.9 Običaji i rituali u vezi sa upotrebom alkohola u Srbiji i na prostorima stare Jugoslavije	91

III Poglavlje **SOCIOLOGIJA ALKOHOLIZMA**

7. Društvena uverenja, stavovi, stereotipi i stigma prema zavisnicima od alkohola – rodne razlike	97
7.1 Upotreba alkohola – rodne razlike	100
7.2 Stavovi prema zavisnicima od alkohola.....	104
7.3 Stigmatizacija zavisnika i lečenih zavisnika od alkohola	106
8. Alkoholizam kao medicinska – socijalno-psihijatrijska i društvena bolest.....	117
8.1 Istorijat shvatanja alkoholizma kao bolesti	117
8.2 Komorbiditet – alkoholizam i drugi psihički poremećaji i poremećaji ponašanja	125
9. Alkoholizam kao bolest epidemiskih razmara i društveno-ekonomski problem	133
9.1 Istraživanja upotrebe alkohola u populaciji adolescenata i mlađih odraslih (studenata) i političke strategije.....	141
9.2 Uticaj medija na upotrebu alkohola	151
Umesto zaključaka	155
10. Alkohol i kriminalitet	157

10.1 Mere bezbednosti prema zavisnicima od alkohola i drugih supstanci u Krivičnom zakoniku Republike Srbije	169
Umosto zaključka	174
11. Alkohol i rat	175
11.1 Upotreba alkohola u vreme i posle rata.....	175
12. Integracija društvenih, kulturnih i ekonomskih faktora u nastanku zloupotrebe i zavisnosti od alkohola – „sociologija u etiologiji“	185

IV Poglavlje **STRATEGIJE PREVENCIJE I REHABILITACIJE**

13. Mere prevencije upotrebe i zloupotrebe alkohola.....	193
13.1 Smanjenje dostupnosti supstance kao mera prevencije	200
13.2 Akcioni programi u zajednici	202
13.3 Nacionalne strategije u Srbiji za prevenciju zloupotrebe alkohola (radna verzija)	213
14. Lečenje i rehabilitacija zavisnika od alkohola i pokreti i organizacije u borbi protiv alkoholizma	220
14.1 Anonimni alkoholičari, istorijski aspekt i program rada	224
14.2 Društva i pokreti u borbi protiv alkoholizma u Srbiji i staroj Jugoslaviji	229
14.3 Savremeni modeli rehabilitacije i istraživanja njihovih efekata	231
14.4 Klubovi lečenih alkoholičara, osnovni terapijski principi, istraživanja.....	238
14.5 Evaluacije lečenja i rehabilitacionih programa zavisnika od supstanci	245
14.6 Umosto zaključka – <i>Apel</i>	254
Literatura	257
Summary	273